

De rechtvaardiging van de goddeloze is één van de belangrijkste leerstukken van onze kerk. Luther heeft reeds gezegd dat met deze gedachte de kerk staat of valt. Wordt de rechtvaardiging niet zuiver beleden, geleerd en beleefd dan gaan we dwalen. Vandaar dat Comrie ook op deze weldaad ingaat.

De tweede preek (pag.72-102, hertaalde editie) gaat geheel over de rechtvaardiging. Eerst wijst Comrie erop hoe God als Rechter in de rechtvaardiging naar voren komt: “God wordt als Rechter voor de rechtbank van het geweten door goddelijke licht gezien als een ontzagelijke en geduchte God”(pag. 74). Vervolgens wijst Comrie op de gedaagde zondaar (pag. 77-80). In de rechtvaardiging wordt een mens zondaar voor God. Hoe vindt dat plaats? Eerst wijst Comrie dan op de prediking van het Woord. *God roept hem door middel van Zijn dienaren, die als gezanten en boodschappers de zondaar in Gods Naam en in Zijn opdracht op getrouwe wijze laten weten dat hij voor God schuldig en verdoemenswaardig is. Hij is dat wegens zijn aangeboren zonden en de zonden die hij metterdaad doet, waarmee hij tegen zo'n heilige en rechtvaardige God gezondigd heeft. Hij krijgt van hen te horen dat God noodzakelijk de betaling eist van de laatste penning der tienduizend talenten die hij schuldig is, want anders moet hij naar lichaam en ziel tot in alle eeuwigheid gestraft worden. Deze dienaren van de Heere leren de zondaar zijn schuld kennen. Zij leggen voor zijn ogen het boek van Gods wet open, en het boek van zijn geweten, waarin de schuld, zowel in het klein als in het groot, als met een ijzeren griffel is gegraveerd (pag.77).* God werkt dus niet met visioenen of dergelijke dingen. Vooral de dienst der prediking wordt gebruikt om zondaren hun verloren staat bekend te maken. Vanuit Gods wet moet de zonde en de gevolgen ervan worden aangewezen. Comrie wijst in dit verband bijvoorbeeld op Joh. 4:29.

God roept de zondaar ook in het gericht door de krachtadige werking van de Heilige Geest (pag. 78). *De Heilige Geest, Die het Woord vergezelt, verdrijft de aangeboren blindheid en duisternis, waardoor het verstand is beneveld. Hij geeft de ziel een helder en overtuigend gezicht op haar zonde en ellende, want als Hij komt, is het eerste wat Hij doet de wereld (dat wil zeggen de wereldse mensen) te overtuigen van zonde, van gerechtigheid en van oordeel, Johannes 16:8.* Op de pinksterdag werden 3000 zielen zaligmakend overtuigd van hun zonden door Gods Geest, Die de prediking van Petrus heeft gezegend. *De Geest 'doet de overtuiging met heel veel pijn en verdriet diep doordringen, tot de bodem van de ziel'.* Dit is vooral nodig om de zondaar een ‘zieke te maken voor de grote

Medicijnmeester, Christus'. De Heilige Geest dringt de overtuigde zondaar ‘om voor Gods gericht te verschijnen en rekenschap te geven’. En zo komt een zondaar voor de hoge en heilige God. *Hij komt ook met diepe schaamte voor God, met walging en verfoeiing van zichzelf, en roept uit: 'O, Heere, ik ben beschaamd, ja schaamrood', Ezra 9:6 en Jeremia 31:19. Met de arme tollenaar is hij zo beschaamd, dat hij van ver staat en zijn ogen niet durft opslaan, terwijl hij op zijn borst slaat en roept: 'Wee mij, dat ik gezondigd heb!' Hierdoor kunnen wij wel begrijpen hoe de arme zondaar staat te beven en te sidderen voor en onder het oog van deze heilige God (pag. 80).*

Vervolgens wijst Comrie op de beschuldigers of de aanklagers. Welke zaken gebruikt de Heilige Geest om zondaren te verbreken en klein te maken voor God? Eerst wijst Comrie op de wet der tien geboden. Vanuit de wet worden de zonden helder voor ogen gesteld. *'Het betreft ook de zonden die hij vanaf zijn vroegste jeugd daadwerkelijk heeft gedaan'.* De zonde wordt bedreven tegen de hooggeeduchte God. Daarbij ontleent de wet de mens alle uitvluchten. Het valt op de Comrie niet vervalt in termen maar heel concreet aanwijst hoe een zondaar ‘van gebod tot gebod’ wordt geleid en dat ‘hij tegen die allen zwaar gezondigd heeft’. Van abstracte zondekennis hadden onze vaders een afkeer.

Een tweede aanklager is het geweten. Het geweten stemt de aanklacht vanuit de wet toe. Tenslotte is er de satan. De satan eist de zondaar op door hem te kwellen en te straffen. Ook probeert satan ‘God op te stoken tegen de zondaar’. Het is een ware kwelling waarmee satan de ziel belast. Heel diep en indringend dringen deze drie beschuldigers door in de ziel. *Het vonnis van de dood grijpt deze mens aan in zijn geweten. Hij stemt alles toe, en daardoor veroordeelt hij zichzelf en moet hij zeggen: 'Het is buiten hoop, het is buiten hoop.' Dit oordeel velt hij niet alleen over zich als persoon, omdat hij zich als een doemwaardige ziet, maar ook over al zijn daden, zelfs de beste, en zijn overleggingen, die hij niet méér acht dan schade en drek, Filippenzen 3:7,8. En dit doet hij zo ruimhartig en ten volle dat hij met zijn gehele innerlijk ervan overtuigd is van nature een kind des toorns te zijn, Efeze 2:3, waardig om voor eeuwig van Gods aangezicht te worden verstoten.*

Op dit punt in de overtuiging plaatst Comrie wel een kanttekening. Sommigen wijzen op een mate van ontdekking die niet naar de Schrift is. *Als u goed gelezen hebt, kunt u zien dat wij niet willen beweren dat de mens ertoe moet komen om net zo gewillig te zijn om verloren te gaan als om behouden te worden. Dat is een gevaarlijke dwaling die tegen*

Gods Woord ingaat en strijdig is met onze menselijke natuur. Maar de mens moet er wel toe komen dat hij Gods weg goedkeurt en Hem rechtvaardigt. Het is van het grootste belang om hier zuiver te spreken. Er zijn soms zulke merkwaardige gedachten over de mate van ontdekking. Comrie wijst op een ‘gevaarlijke dwaling’. Mensen kunnen tot daden van wanhoop komen als niet de bijbelse lijn wordt aangehouden. Aan de andere kant moeten we wel leren om God te erkennen. Zijn doen is rein en Zijn vonnis is rechtvaardig. Dat is wel nodig. De Heere leert het in de Bijbel en op de school van Zijn genade. Juist in die weg krijgt Christus waarde en betekenis.

In deze weg wordt een zondaar verbroken voor God. We kunnen over zonde praten. We kunnen er wat van lezen. Maar de Heilige Geest maakt het waarheid van binnen. Dan worden we heel klein en bedroefd over onszelf. Dan hebben we geen kritiek meer op andere mensen. Dan zijn wij zondaar voor God. Verootmoediging en verbreking zijn de gevolgen van het ontdekkende werk van Gods Geest. *Zijn hart begint hieronder te breken en te smelten, zodat hij werkelijk een treurende wordt en een gebrokene van hart, die zijn bed nat maakt met zijn tranen. Hij gaat de hele dag in het zwart, en zaait als het ware met tranen, Psalm 126. Hij is net als Rachel die weende en weigerde getroost te worden. Het is bij hem als in dit lied:*

*Het zij, hoe het zij, mijn droeve ogen,
laat uw springbron nooit verdrogen.
Houd, van schreien nimmer mat,
steeds mijn wang en leger nat.*

Zo gaat een ziel roepen om genade. *'O, de ziel roept nu tot God om genade, zoals een veroordeelde om gratie en een drenkeling in het water om hulp roept, of Hij (Christus) naar zo'n dode hond wil omzien'.* De weldaad van de rechtvaardiging gaat over vrijspraak in de ziel. De Heere leert en leidt hierin Zijn volk. Drie dingen hebben we gezien: God, de mens en de beschuldigers. Volgende keer iets over ‘de Borg als Pleitbezorger’, hoe Christus het voor Zijn kinderen opneemt. Daarna komen nog het vonnis en de bekendmaking van het vonnis in het geweten. Laten we in ieder geval proberen om deze dingen te overdenken. Van oudsher hebben velen van Gods kinderen hierin onderwijs en troost gevonden. De tweede preek van de eigenschappen heeft steeds veel voor Gods kinderen mogen betekenen. Laten we het ook vandaag ter harte nemen.

Naar aanleiding van Alexander Comrie, ‘Verhandeling van enige eigenschappen van het zaligmakende geloof’, uitgave De Banier, 2012, € 24,90